

REPUBLIKA HRVATSKA

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**

**Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

KLASA: 391-16/22-01/2

URBROJ: 371-06-22-4

Zagreb, 20. srpnja 2022.

Na temelju članka 62. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja Hrvatska energetska regulatorna agencija je na 25. sjednici Upravnog vijeća održanoj 20. srpnja 2022. donijela

ODLUKU

o davanju odobrenja Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.d. za odstupanje od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja

1. Odobrava se zahtjev Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.d., Kupska 4, Zagreb, Klasa: 100/22-08/528, Ur. broj:3-500/JB-22-01 od 24. svibnja 2022. s pripadajućom dokumentacijom zaprimljenom u Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji 15. srpnja 2022., za odobrenje odstupanja od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja.
2. Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.d., Kupska 4, Zagreb odstupanje od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja odobrava se na razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2024.
3. Nalaže se Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.d., Kupska 4, Zagreb da, u skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije, od 1. siječnja 2025. započne primjenjivati razdoblje obračuna odstupanja od petnaest minuta.
4. Ova Odluka objavit će se na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije.
5. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d., Kupska 4, Zagreb (dalje: HOPS) dostavio je Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji (dalje: HERA) zahtjev Klasa: 100/22-08/528, Ur. broj:3-500/JB-22-01 od 24. svibnja 2022 s pripadajućom dokumentacijom zaprimljenoj u HERA-i 15. srpnja 2022., kojim od HERA-e traži odobrenje odstupanja od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja (dalje: Uredba (EU) 2017/2195).

Člankom 53. Uredbe (EU) 2017/2195 propisano je:

“1. U roku od tri godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju primjenjivati razdoblja obračuna odstupanja od 15 minuta u svim područjima planiranja razmjene i pritom osiguravaju da se sve granice tržišne vremenske jedinice poklapaju s granicama razdoblja obračuna odstupanja.

2. OPS-ovi s određenog sinkronog područja mogu zajednički zatražiti izuzeće od zahtjeva iz stavka 1.

3. Ako mjerodavna regulatorna tijela sinkronog područja odobre izuzeće od zahtjeva iz stavka 1. na zajednički zahtjev OPS-ova s tog sinkronog područja ili na vlastitu inicijativu, ona, u suradnji s Agencijom i najmanje svake tri godine, provode analizu troškova i koristi usklađivanja razdoblja obračuna odstupanja unutar sinkronih područja i među njima.”

Člankom 8. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije propisano je:

„Do 1. siječnja 2021. razdoblje obračuna odstupanja je 15 minuta na svim područjima planiranja razmjene osim ako su regulatorna tijela odobrila odstupanje ili izuzeće. Odstupanja se mogu odobriti samo do 31. prosinca 2024.

Od 1. siječnja 2025. razdoblje obračuna odstupanja ne smije biti dulje od 30 minuta kada su pojedino izuzeće odobrila sva regulatorna tijela nekog sinkronog područja.“

U skladu s navedenim odredbama, najkasnije od 1. siječnja 2021. potrebno je primjenjivati razdoblje obračuna odstupanja od petnaest minuta u području planiranja razmjene u Republici Hrvatskoj.

Člankom 62. stavcima 1. - 6. te stavkom 9. Uredbe (EU) 2017/2195 propisano je kako slijedi:

„1. Regulatorno tijelo u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ može, na zahtjev OPS-a ili na vlastitu inicijativu, odobriti relevantnim OPS-ovima odstupanje od odredaba ove Uredbe u skladu sa stavcima od 2. do 12.

2. OPS može zatražiti odstupanje od sljedećih zahtjeva:

(a) rokova do kojih OPS mora početi upotrebljavati europske platforme u skladu s člankom 19. stavkom 5. člankom 20. stavkom 6., člankom 21. stavkom 6. i člankom 22. stavkom 5.;

(b) definicije roka za ponude unutar integriranog sustava planiranja u središnjem dispečerskom modelu u skladu s člankom 24. stavkom 5. i mogućnosti promjene ponuda unutar integriranog sustava planiranja u skladu s člankom 24. stavkom 6.;

(c) maksimalne količine prekozonskog kapaciteta dodijeljenog tržišno utemeljenim postupkom u skladu s člankom 41. stavkom 2. ili postupkom na temelju analize ekonomske učinkovitosti u skladu s člankom 42. stavkom 2.;

(d) usklađivanja razdoblja obračuna odstupanja iz članka 53. stavka 1.;

(e) provedbe zahtjeva u skladu s člancima od 45. do 51. i od 54. do 57.

3. Proces odobravanja odstupanja mora biti transparentan, nediskriminatoran, nepristran, potkrijepljen dokumentima i utemeljen na obrazloženom zahtjevu.

4. OPS-ovi podnose pisani zahtjev za odstupanje mjerodavnom regulatornom tijelu najmanje šest mjeseci prije dana primjene odredaba od kojih je zatraženo odstupanje.

5. Zahtjev za odstupanje sadržava sljedeće informacije:

(a) odredbe od kojih se traži odstupanje;

(b) traženo trajanje odstupanja;

(c) detaljan plan i raspored u kojem se navodi kako će se izvesti i osigurati provedba predmetnih odredaba ove Uredbe nakon što završi trajanje odstupanja;

(d) procjenu posljedica zatraženog odstupanja na susjedna tržišta;

(e) procjenu mogućih rizika za integraciju tržišta uravnoteženja u Europi zbog zatraženog odstupanja.

6. Mjerodavno regulatorno tijelo donosi odluku o svakom zahtjevu za odstupanje u roku od šest mjeseci od dana primitka zahtjeva. Taj se rok može produljiti za tri mjeseca prije njegova isteka ako mjerodavno regulatorno tijelo zatraži dodatne informacije od OPS-a koji zahtijeva odstupanje. Dodatno razdoblje počinje od primitka potpunih informacija.

9. Mjerodavno regulatorno tijelo izdaje obrazloženu odluku o zahtjevu za odstupanje ili o odstupanju odobrenom na vlastitu inicijativu. Ako regulatorno tijelo odobri odstupanje, mora odrediti njegovo trajanje. Odstupanje se može odobriti samo jedanput i na najdulje dvije godine, osim odstupanja iz stavka 2. točaka (c) i (d) koja se mogu odobriti do 1. siječnja 2025. “

HOPS je podnio HERA-i pisani zahtjev u roku kako je propisan člankom 62. stavkom 4. Uredbe (EU) 2017/2195.

Osim odredbi od kojih traži odstupanje, HOPS je u svojem zahtjevu naveo i trajanje odstupanja, izradio je detaljan plan i raspored provedbe predmetnih odredbi nakon što završi trajanje odstupanja, procijenio je posljedice zatraženog odstupanja na susjedna tržišta i moguće rizike za integraciju tržišta uravnoteženja u Europi zbog zatraženog odstupanja.

Nadalje, HOPS odstupanje traži zbog toga što 1. siječnja 2023. nije moguće uvesti razdoblje obračuna odstupanja od petnaest minuta.

HERA je dana 9. lipnja 2020., uz primjenu odredbi članka 62. Uredbe (EU) 2017/2195, donijela Odluku, Klasa: 310-16/20-01/3, Urbroj: 371-06-20-3 kojom je HOPS-u odobreno odstupanje od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 na razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2022.

Postupak po predmetnom zahtjevu od 24. svibnja 2022. provodi se, u bitnome, uz primjenu članka 62. stavaka 1. do 6. , te stavka 9. Uredbe komisije (EU) 2017/2195, obzirom je u konkretnom slučaju riječ o odstupanju iz stavka 2. točke d. istog članka.

HOPS predmetni zahtjev za odstupanjem od 24. svibnja 2022. obrazlaže time što nije uspio prirediti programsku podršku koja bi trebala podržavati prelazak na petnaestominutni interval razdoblja obračuna odstupanja. HOPS, kako navodi, kasni zbog pojave pandemije COVID-19, krize uslijed rata u Ukrajini i značajnog rasta cijena energije na burzama, potrebe prilagodbe i donošenja svih podzakonskih akata vezanih uz tržište električne energije sukladno zahtjevima novog Zakona o tržištu električne energije („Narodne novine“, broj 111/2021.) (primjerice nova pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava, pravila nabave nefrekvencijskih pomoćnih usluga, mrežna pravila prijenosnog sustava).

HOPS je u svom Zahtjevu naveo da Mađarska i Slovenija imaju implementirano petnaestominutno razdoblje obračuna odstupanja iako nemaju prekograničnu razmjenu na petnaestominutnoj rezoluciji. HOPS navodi da je prema iskustvu susjednih operatora zbog usuglašavanja programskih sustava potrebno najaviti prelazak na petnaestominutni interval najmanje šest mjeseci prije prelaska na njega. U svojem Zahtjevu HOPS navodi, da ako bi tijekom razdoblja trajanja odstupanja Slovenija i/ili Mađarska iskazale namjeru prelaska prekozonskog trgovanja petnaestominutnim proizvodima u sklopu unutardnevnog povezivanja, onda bi predmetno odstupanje za posljedicu imalo odgodu implementacije navedene funkcionalnosti, i to minimalno do kraja trajanja odstupanja HOPS-a.

Slijedom svega prethodno navedenoga, HERA je utvrdila da je zahtjev HOPS-a za odobrenje odstupanja od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 osnovan te je odlučeno kao u točkama 1., 2. i 3. izreke ove Odluke.

Člankom 27. stavkom 9. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti propisano je da se pojedinačne odluke koje Upravno vijeće Hrvatske energetske regulatorne agencije donosi u obavljanju javnih ovlasti objavljuju na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije te je stoga odlučeno kao u točki 4. izreke ove Odluke.

Predsjednik Upravnog vijeća

mr.sc. Danijel Žamboki, v.r.